

. FITXA IDENTIFICATIVA DEL TREBALL

- Títol: La creació d'un espectacle: ***Cómeme el coco, negro***
- Realitzat per: Marc Garcia Coté (2n. batxillerat humanístic)
- Curs: 1998-99
- Àmbit d'investigació: Literatura catalana, teatre.
- Centre: IES Carles Riba (Barcelona)
- Tutores: Lluïsa Julià i Montserrat Marcé

2. OBJECTIUS QUE PRESENTA AQUEST TREBALL

La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro* és un treball d'investigació que contempla i recull tres aspectes centrals dels objectius que el treball de recerca ha de tenir, segons el meu punt de vista, en l'ensenyament secundari:

1. Partir d'una motivació personal, de la interrogació individual que l'alumne/a fa sobre algun aspecte cultural (en aquest cas literari) del món que l'envolta. Al llarg del procés l'alumne/a ha de sentir que satisfà la seva curiositat primera.
2. La investigació comporta un treball de camp que posa el jove en contacte amb els centres o persones del món cultural. Enquestes, entrevistes, etc. El posa en relació amb una realitat que desconeixia.
3. Fa una tasca de concretar, redactar i treure conclusions sobre l'objecte del seu estudi. El treball conclou amb un coneixement molt més proper d'allò que contemplava des de fora uns mesos abans. I aporta dades importants fins ara no conegudes.

3. RESUM DEL TREBALL DE RECERCA

La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro* és un estudi que contempla dues parts diferenciades. En la primera es recull i s'explica el naixement de la companyia teatral "La Cubana" (Sitges 1974) i a partir dels seus inicis i components --autors i actrius--, n'extreu els propòsits teatrals i, sobretot, la concepció del fet teatral que té la companyia. Ressegueix la seva evolució, el pas cap a la professionalització, el concepte de companyia oberta que s'alimenta de la realitat mateixa i de la reflexió sobre el concepte de teatralitat més pretèrita i popular. En aquesta primera part, el jove investigador s'adona que "La Cubana" no és una companyia convencional més, que representa obres clàssiques o modernes, sinó que va a l'arrel de la teatralitat de la vida mateixa: la Cubana crea els seus propis guions des de la improvisació dels propis actors i actrius, aspecte que explora posteriorment.

En la segona part fa un estudi detallat de la concepció d'un espectacle concret, de la comèdia *Cómeme el coco, negro* (1989). A causa de les qüestions prèvies indicades abans, és imprescindible al jove investigador posar-se en contacte i entrevistar Santi Millan, actor de "La Cubana" durant deu anys i director de la comèdia objecte d'estudi. Llavors el treball avança amb facilitat: explica com va sorgir l'espectacle, una rèplica del teatre de la revista i del music-hall, després d'un moment de crisi de la companyia provocada, en part, per la seva feina anterior, *La tempestat*, obra molt complexa i cara. Això l'ha aproximat a les lleis d'aquest gènere i ha pogut veure la transformació que és capaç de fer La Cubana: fer del conflicte intern i personal i de les dificultats econòmiques, un espectacle brillant per la dinàmica posada en escena, per la gran implicació del públic i pel seu cost econòmic. En aquesta segona part, es fa evident l'entusiasme del jove investigador que pot veure com d'una primera improvisació de cada actor i actriu es va confegint un guió. L'altre guany és sens dubte el veure

la representació com una cosa viva en relació amb el que passa a cada actor i actriu que intervé en el muntatge i la implicació del públic.

Tanca l'estudi una informació detallada sobre l'estrena, la repercussió a la premsa, l'èxit obtingut, les representacions realitzades i els teatres on es realitzen, els premis obtinguts, etc. Acompanya el treball un bon dossier fotogràfic, un vídeo que ha facilitat la mateixa companyia teatral i una cinta gravada.

4. LLISTA DE TREBALLS DE RECERCA

En el departament de Llengua Catalana i Literatura es desglossen fàcilment dos àmbits d'investigació: el de llengua i el de literatura. Per l'enclavament del centre en la gran ciutat que és Barcelona els treballs més interessants han estat:

LLENGUA:

- El bilingüisme a Catalunya. Un estudi pràctic basat en una mostra de l'alumnat de l'IES Carles Riba.
- La pressió de la dictadura franquista sobre la llengua catalana. Una aproximació històrica.

LITERATURA

- La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro*, de la companyia La Cubana.
- Josep Maria Benet i Jornet, autor teatral.
- Rabindanath Tagore: estudi i anàlisi d'una poètica. (A partir d'una selecció de la seva poesia).

DESENVOLUPAMENT DEL TREBALL DE RECERCA IES CARLES RIBA (BARCELONA).

Haver estat un centre pilot en l'aplicació de la reforma educativa ens ha fet reflexionar, modificar paulatinament i configurar una estratègia del "treball de recerca". Els mots que segueixen són una síntesi de la feina realitzada fins avui i es presenten amb la voluntat d'oferir unes pautes que serveixin per a la pròpia reflexió en cada centre.

En un primer moment deixàvem tota la iniciativa als alumnes: triaven el o la tutora i el tema de la seva recerca. Aquest mecanisme va originar dos tipus de problemes fàcilment detectables. Per una banda la saturació de part del professorat que era requerit per a la tutorització dels treballs; per una altra, la presentació de treballs molt allunyats dels àmbits d'interès i especialització del professorat. Per corregir aquests problemes, l'any següent es va actuar ben diversament: els distints departaments van elaborar un llistat de temes possibles, però els i les alumnes van fer saber que molts dels temes plantejats no els interessaven ni poc ni molt. Aquest sistema sols servia per aquells alumnes molt desorientats o poc motivats.

Des de fa tres anys, s'ha adoptat un sistema més flexible per cada part i que implica d'una manera o altra tot el professorat. De primer, els tutors i tutores de segon de batxillerat recullen les preferències dels alumnes per àmbits de coneixement --música, història, literatura, llengua, matemàtiques, física, química, biologia, tecnologia, disseny, dibuix, imatge, art, món clàssic, arqueologia, etc. Es demana per escrit que es justifiqui i determini el tema objecte d'investigació, si l'alumne/a ja té una idea aproximada del que vol realitzar. També es permet el treball en grup sempre que el tutor o la tutora hi estigui d'acord i quedi ben

delimitada la feina de cada integrant del grup, de manera que es pugui avaluar individualment. Segurament, aquesta sessió prèvia caldrà avançar-la a finals del primer curs de batxillerat. En el cas que jo presento així es va fer i el període d'estiu va ser ben aprofitat per l'alumne. En altres casos, l'alumne/a encara no ha pres consciència de la tasca a realitzar, i es fa més complicat l'inici de tot el procés.

Aquells alumnes que dubten o no han triat l'àrea en què volen desenvolupar el seu treball o aquells altres que presenten projectes força inviàbles són distribuïts tenint en compte el seu currículum i les seves expectatives professionals. En tot moment, però, s'intenta respectar la iniciativa de l'alumnat. És evident que obtindran millors resultats en la seva feina si s'hi troben còmodes.

L'assignació dels tutors i tutores del treball de recerca es fa a partir de la distribució de tasques i segons permet l'horari marc de cada departament. Disposen d'una hora setmanal fixada en l'horari per aquesta tasca que es fa plenament coordinada amb els altres tutors/res; pretenem que tutori sis alumnes, encara que l'augment d'un grup de batxillerat el mes de juliol ens va obligar a incrementar aquest nombre fins a vuit. Alguns dels alumnes assignats tenen clar el seu treball --o com a mínim l'àrea de coneixement de la seva recerca--; però sempre n'hi ha un petit nombre que cal incentivar i motivar.

El cap d'estudis nomena el coordinador/a de recerca d'entre els tutors i les tutores de recerca amb una feina específica:

1. Portar el control de la distribució de tot l'alumnat: tutor o tutora corresponent i títol del treball.
2. Convocar reunions per coordinar i consensuar criteris. Cada any que passa estan més definits per la dinàmica de la pròpia experiència, però s'han d'afinar depenent dels àmbits a què pertanyen les propostes d'investigació o

per la incorporació de professorat que no havia tutorat treballs de recerca prèviament.

3. Vetllar i resoldre problemes sorgits durant la realització del treball, sovint relacionats amb l'enlentiment o desaparició d'algun alumne/a o amb el canvi d'atribució de tutor/a per canvi d'orientació del treball. Evidentment aquest segon problema s'ha de resoldre molt al començament del procés.
4. Coordinar les avaluacions dels treballs escrits en una sessió conjunta. Prèviament dos professors/res de l'àmbit de coneixement del treball ja han fet la seva avaluació.

Cada tutor i tutora té una hora fixa en el seu horari (els dimecres de 13 a 14 hores) per seguir i ajudar els i les alumnes que li corresponen. Les primeres sessions són conjuntes i tenen caràcter orientador, informatiu i formatiu. Es lliura un dossier als alumnes, on s'especifiquen objectius, metodologies i estratègies, i el calendari de realització. Al llarg d'aquestes primeres sessions cada alumne/a ha de delimitar el seu treball, la metodologia genèrica i ha de conèixer de què se l'avaluarà, és a dir: ha de saber clarament què es pretén que faci perquè no malgasti esforços ni perdi temps. Ha de saber, també, la importància del treball de recerca dins del currículum del batxillerat. Aquests aspectes quedaran molt clars quan analitzem l'exemple concret.

Posteriorment comencen les trobades individuals. En alguns casos encara hi ha canvis de treball (i la possible conseqüència de canvi de tutors/res), però en la majoria de casos la tasca primordial és orientar a delimitar i concretar el treball; cada alumne ha de presentar un primer índex del seu treball que després, al llarg de l'elaboració, serà àmpliament modificat.

És important que cada alumne/a faci el treball amb il·lusió i amb possibilitats de reeixir en la feina. És tasca del tutor o tutora dirigir el treball segons les

possibilitats reals. Algunes de les condicions que cal tenir en compte són: el temps de què disposa el propi tutor i tutora i l'alumne/a, la bibliografia i/o el treball de camp de què es disposa o cal realitzar, les capacitats intel·lectuals de l'alumne/a o els interessos relacionats amb els seus estudis posteriors, entre d'altres.

A partir d'aquest moment ens endinsem en el treball, les trobades es fan individuals, setmanalment es vetlla i es determina l'avançament del procés d'investigació: seguiment de la recollida d'informació, obtenció de dades i la seva interpretació, planificació del treball, metodologia concreta, rectificacions, consells...

Pel que fa al calendari, cal dir que el treball s'ha d'acabar d'elaborar a finals de febrer. Tota la informació bibliogràfica i/o experimental ha d'estar recollida i analitzada. De desembre a febrer cada alumne/a treballa individualment, exposa al tutor o tutora els seus progressos i dificultats, presenta escrits que són corregits i reorientats. A partir de llavors cal que cada alumne/a entri en la fase d'una redacció global que rectifiqui les hipòtesis i orientacions prèvies i previstes. És el moment d'ordenar les idees i de redactar el treball, fer-ne les conclusions. Els treballs s'han de lliurar en començar el tercer trimestre i s'avaluen en una sessió conjunta amb el coordinador de recerca i tots els altres tutors i tutores de recerca.

Els aspectes bàsics a valorar són:

- La dificultat de la recerca del tema triat. L'interès del treball.
- La planificació de la recerca i la capacitat de modificar-la.
- El tractament de les fonts d'informació.
- La capacitat de moviment/actuació... en el treball de camp.
- La imaginació i la metodologia en els experiments o observacions.
- La capacitat d'anàlisi i d'interpretació dels continguts.
- La capacitat de síntesi i d'elaboració de conclusions.

- La claredat expositiva, la correcció de l'expressió i la presentació de la memòria escrita de la investigació.
- D'altres, depenent de les característiques específiques del treball de recerca.

2. PAUTES PER A LA INTERVENCIÓ TUTORIAL DEL TREBALL

És molt difícil explicar les pautes generals ja que cada treball --o àmbit de coneixement-- demana unes estratègies concretes i singulars. D'entrada, el tutor o la tutora de recerca haurà de valorar les capacitats i coneixements de l'alumne/a per trobar un bon equilibri i no donar pautes massa tancades. Però a grans trets el tutor o la tutora de recerca haurà de portar a terme tot un seguit d'intervencions, algunes ja al·ludides dins del procés de reflexió del nostre centre. En síntesi podríem enumerar-les així:

1. Ajudar a triar el tema o reorientar l'alumne/a fins que la hipòtesi de treball i el tema quedin perfectament delimitats.
2. Valorar amb l'alumne/a les possibilitats de portar-lo a terme: què sap sobre el tema; de quins mitjans disposa per aconseguir els objectius; com obtindrà la informació pertinent; quina metodologia emprarà; bibliografia existent...
3. Fer un guió del treball amb un calendari que s'anirà modificant al llarg de la investigació.
4. Ensenyar a buscar la informació bibliogràfica tant a biblioteques com a internet per fer-se una idea global del tema que vol tractar. Saber buscar dins dels llibres la informació a consultar, saber llegir els índexs, les introduccions... Familiaritzar-se amb el llenguatge crític o d'estudi literari o científic...
5. Modificar les hipòtesis primeres segons les primeres conclusions a què ha dut la informació consultada.
6. Ajudar a confeccionar cartes, entrevistes, enquestes, etc... A saber presentar-se i a establir contacte amb la gent objecte d'estudi.
7. Donar pautes per resumir, per reelaborar la informació trobada, per citar les fonts, per ser crític amb els resultats, per diferenciar clarament les opinions de la informació més objectivable, per contrastar opinions o interpretacions...

8. Revisar els primers esborranys, les primeres conclusions mentre es va desenvolupant el procés d'investigació. Respectar, en la mesura plausible, l'autonomia del treball, sempre que no acari el tema de forma errònia, fer-li veure les contradiccions en què cau, obrir-li interrogants més que resoldre'ls, donar les eines perquè tirin endavant.
9. Seguir de ben a prop l'elaboració de les conclusions. Han de ser breus i sintètiques, han de valorar i ser conscients de la contribució feta. Han de ser explicatives i raonades.

3. FITXA IDENTIFICATIVA DEL TREBALL

- Títol: La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro*
- Realitzat per: Marc Garcia Coté (2n. batxillerat humanístic)
- Àmbit d'investigació: Literatura catalana, teatre.
- Característiques:
  - Treball individual
  - Realitzat el curs 1998-99
  - Tutorat per Montserrat Marcé i Lluïsa Julià.

4. INFORME DE LA RECERCA

4.1. OBJECTIUS. IDEES CLAUS

La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro* és un treball d'investigació que contempla i recull tres aspectes centrals dels objectius que el treball de recerca ha de tenir, segons el meu punt de vista, en l'ensenyament secundari:

1. Partir d'una motivació personal, de la interrogació individual que l'alumne/a fa sobre algun aspecte cultural (en aquest cas literari) del món que l'envolta. Al llarg del procés l'alumne/a ha de sentir que satisfà la seva curiositat primera.
2. La investigació comporta un treball de camp que posa el/la jove investigador/a en contacte amb els centres o persones del món cultural, mitjançant enquestes, entrevistes, etc. El posa en relació amb una realitat que desconeixia.
3. Fa una tasca de concretar, redactar i treure conclusions sobre l'objecte del seu estudi. El treball conclou amb un coneixement molt més proper d'allò que contemplava des de fora uns mesos abans i aporta dades importants fins ara no conegudes.

4.2. FASES DE LA RECERCA

a) Ens trobem davant una investigació literària, més que hipòtesis d'inici del treball, crec que cal parlar --dins de les fases de la recerca-- d'un període força llarg en què l'alumne no sabia què buscava ni què trobaria. Com a tutora va adreçar-me diverses propostes molt més àmplies. Una era l'estudi de dues companyies teatrals contraposades (una de més convencional i La Cubana). L'altra era de dues o tres obres de la producció de La Cubana. La primera feina de la tutorització recau, doncs, sobre la concreció del tema.

Aquest cas és un exemple del que sol succeir habitualment: l'alumnat té una idea vague d'allò que vol fer i pensa donar-li un abast molt general. La feina

dels tutors i de les tutores és fer-los conscients que un treball d'investigació en el seu nivell no pot abastar un estudi molt ampli ni en el temps ni en l'espai.

b) Orientació de la tasca a realitzar. De les dues propostes inicials vam convenir que la investigació se cenyiria a una sola companyia i a una sola obra. Des del supòsit que l'alumne objecte de la tria tenia relacions prou directes amb un actor de La Cubana, es va descartar l'altra companyia i vam decidir que l'obra objecte de la seva anàlisi seria *Cómeme el coco, negro* per les raons següents:

- Era una obra que havia vist i l'havia entusiasmat.
- L'actor que coneixia havia participat en l'espectacle.
- Comptava amb força material gràfic i gravat sobre l'espectacle

Com a resultat, doncs, la primera fase havia estat una prospecció inicial de les possibilitats i una maduració del projecte. Cal dir que l'alumne havia triat de fer el treball i se m'havia manifestat en aquesta voluntat en l'últim trimestre del seu curs de "primer de batxillerat" i que aquesta primera fase va durar fins a al començament del "segon curs". No és el més habitual, però reporta beneficis evidents. Per altra banda així ho marquen les disposicions del treball de recerca.

c) Un cop triat el tema d'estudi. Els enfocaments possibles.

L'alumne que analitzem va començar redactant el material que tenia sobre la companyia La Cubana. Vaig donar-li informació directa i bibliogràfica sobre el teatre. Que la seva recerca fos concreta i estrictament contemporània no implica que no l'hagués de situar en un marc referencial. Calia, doncs, situar la seva feina en un context per adonar-se del que anava a fer, per fer conscients els pressupòsits. Algunes de les idees centrals van ser:

- Història del teatre occidental a grans trets: Grècia, l'època medieval, el Renaixement (de Lope de Vega a Shakespeare), els drames històrics del

teatre romàntic, la renovació del segle XX (d'Ibsen a Brecht, el teatre de l'absurd, Pirandello...)

- Les diverses funcions socials del teatre: de l'explicitació del *pathos* grec i la seva interpretació de Nietzsche; del teatre religiós dels cicles litúrgics al teatre culte i aristocràtic (Racine), etc. En tot cas saber veure que hi ha diverses formes que parlen sempre dels problemes i preocupacions dels pobles i dels seus drames.
- En aquest cas concret era essencial remarcar la gran diferència entre el teatre d'autor, d'autor culte, i el teatre espectacle, sorgit del poble que posa més èmfasi en els aspectes no lligats exclusivament al text representat.
- Breu descripció del teatre català des d'Àngel Guimerà. Importància creixent dels aspectes tècnics de l'escena (il·luminació, música, gesticulació, vestuari...) i l'aparició d'espectacles i companyies on la veu hi era absent (La Fura dels Baus).

Tots aquests aspectes els vam consolidar amb unes sessions personalitzades de treball (5 sessions) després que ell hagués buscat informació. Posteriorment la va redactar. En aquesta fase és important d'assenyalar que l'alumne no en va fer ús exprés en el seu treball, però va ser una informació imprescindible per entendre què anava a fer ell amb una obra i una companyia com La Cubana.

d) L'enfocament triat. Contactes i entrevistes. Treball de camp.

Va quedar clar que el treball no es basaria en una descripció estàtica de la feina feta per La Cubana, ni en l'obra, tot i que queda reflectida en el treball. L'alumne va prendre embranzida quan vam redactar una entrevista-marc amb Santi Millan. L'èxit va ser decisiu tal com recull el treball. L'actor i responsable de La Cubana li va brindar material del seu arxiu i molta informació, així com un vídeo. Val a dir que no passa sempre igual. He tingut altres experiències negatives en altres treballs focalitzats també en el món teatral; si la resposta hagués estat minsa el

treball hauria d'haver estat molt més descriptiu i extern; el valor d'aquest treball es basa, doncs, en la participació activa de la companyia que ofereix un material i obre les portes a un jove que s'hi interessa.

e) Ordenació i redacció.

L'aspecte de presentació té una importància creixent entre l'alumnat de secundària, fotografies, dibuixos amb l'ordinador, gràfiques, etc. Crec que no hi fa nosa sempre que no sigui una forma d'encobrir un treball pobre en altres aspectes. La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro* és prou equilibrat en aquests aspectes. Per una banda recull la informació que descriu en el Resum del treball (vegeu el fulls següents) i per una altra banda aplega fotografies, crítiques de la premsa, entrevista, etc... de manera que esdevé un dossier interessant i útil de la companyia.

f) Les conclusions. Límits del treball.

El treball recull millor les fases anteriorment descrites que pròpiament una anàlisi aprofundida de les conclusions de la feina feta. Crec que és (amb les excepcions habituals) una mancança previsible, depenent del grau de maduració de l'alumnat, causada per la manca d'estar habituats a reflexionar sobre allò que fan. Aquest és un dels límits del "Treball de Recerca" al batxillerat. Un cop llegit el treball els tutors i les tutores hauran de treballar en aquesta direcció, seria falsejar la situació, però, fer-lo redactar de nou per incorporar aquesta reflexió al treball presentat. Penso que el treball l'han de fer els i les alumnes i no hem de perseguir la perfecció. M'he adonat del mateix problema en molts altres treballs que he vist: sempre les fases d'anàlisi són millors que la de síntesi i de conclusió. Allò que cal pretendre és que hagin aconseguit --com apuntava en els tres objectius primordials-- d'endinsar-se en un món que els interessava i desconeixien, que hagin après a dirigir-se a gent professional, que hagin sabut fer enquestes,

entrevistes, etc... que hagin sabut organitzar el material. En definitiva fer una cosa a la seva mesura i amb un temps més aviat limitat.

4.3. RESUM DEL TREBALL DE RECERCA

La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro* és un estudi que contempla dues parts diferenciades. En la primera es recull i s'explica el naixement de la companyia teatral "La Cubana" (Sitges 1974) i a partir dels seus inicis i components --actors i actrius--, n'extreu els propòsits teatrals i, sobretot, la concepció del fet teatral que té la companyia. Ressegueix la seva evolució, el pas cap a la professionalització, el concepte de companyia oberta que s'alimenta de la realitat mateixa i de la reflexió sobre el concepte de teatralitat més pretèrita i popular. En aquesta primera part, el jove investigador s'adona que "La Cubana" no és una companyia convencional més, que representa obres clàssiques o modernes, sinó que va a l'arrel de la teatralitat de la vida mateixa: la Cubana crea els seus propis guions des de la improvisació dels propis actors i actrius, aspecte que explora posteriorment.

En la segona part fa un estudi detallat de la concepció d'un espectacle concret, de la comèdia *Cómeme el coco, negro* (1989). A causa de les qüestions prèvies indicades abans, és imprescindible al jove investigador posar-se en contacte i entrevistar Santi Millan, actor de "La Cubana" durant deu anys i director de la comèdia objecte d'estudi. Llavors el treball avança amb facilitat: explica com va sorgir l'espectacle, una rèplica del teatre de la revista i del music-hall, després d'un moment de crisi de la companyia provocada, en part, per la seva feina anterior, *La tempestat*, obra molt complexa i cara. Això l'ha aproximat a les lleis d'aquest gènere i ha pogut veure la transformació que és capaç de fer La Cubana: fer del conflicte intern i personal i de les dificultats econòmiques, un espectacle brillant per la dinàmica posada en escena, per la gran implicació del públic i pel seu cost econòmic. En aquesta segona part, es fa evident l'entusiasme del jove investigador que pot veure com d'una primera improvisació de cada actor i actriu es va confeccionant un guió. L'altre guany és sens dubte el veure

la representació com una cosa viva, en relació amb el que passa a cada actor i actriu que intervé en el muntatge, i la implicació del públic.

Tanca l'estudi una informació detallada sobre l'estrena, la repercussió a la premsa, l'èxit obtingut, les representacions realitzades i els teatres on es realitzen, els premis obtinguts, etc. Acompanya el treball un bon dossier fotogràfic i un vídeo que reflecteix la seva aproximació al món teatral.

5. LLISTA DE TREBALLS DE RECERCA

En el departament de Llengua Catalana i Literatura es desglossen fàcilment dos àmbits d'investigació: el de llengua i el de literatura. Per l'enclavament del centre en la gran ciutat que és Barcelona els treballs més interessants han estat:

LLENGUA:

- El bilingüisme a Catalunya. Un estudi pràctic basat en una mostra de l'alumnat de l'IES Carles Riba.
- La pressió de la dictadura franquista sobre la llengua catalana. Una aproximació històrica.

LITERATURA

- La creació d'un espectacle: *Cómeme el coco, negro*, de la companyia La Cubana.
- Josep Maria Benet i Jornet, autor teatral.
- Rabindanath Tagore: estudi i anàlisi d'una poètica. (A partir d'una selecció de la seva poesia).